

Gebedsweek voor de eenheid van de christenen
Oecumenische gebedsviering Orthodoxe kathedraal van de Heilige Aartsengelen
Brussel, donderdag 19 januari 2023

Wereldwijd wordt in deze dagen gebeden voor de eenheid van de christenen. Ik denk niet dat ik overdrijf als ik zeg dat dit gebed niet alleen God welgevallig is, maar dat het ook dringend is. Jezus zelf heeft aan de avond voor zijn lijden gebeden voor die eenheid. Maar niet alleen toen. Christus is verrezen: Hij leeft! Ook nu spreekt Hij voor ons ten beste bij de Vader en bidt voor ons. Door ons gebed nemen we deel aan zijn gebed.

Maar er is een tweede reden waarom het gebed voor de eenheid van de christenen zo dringend is. We leven in een samenleving met vele uitdagingen. Er is zoveel ellende in de wereld, zoveel nood aan verlossing. Er is de oorlog hier op ons eigen continent. Een oorlog waar ook christenen in betrokken zijn. Er is de migratie. Het lijkt zo moeilijk om tot meer humane oplossingen te komen. Er is de groeiende armoede. Het aantal mensen dat financieel met moeite het einde van de maand haalt of zelfs niet, wordt steeds groter. En er is de opwarming van de aarde. We doen met deze aarde niet zomaar wat we willen of wat ons het beste uitkomt. We zijn geen eigenaars maar rentmeesters. We moeten anders omgaan met de energiebronnen. Ook hier dreigen armere mensen met nog grotere miserie geconfronteerd te worden. Zoals paus Franciscus het zegt: de schreeuw van de aarde is ook de schreeuw van de armen.

In deze samenleving, met al haar uitdagingen, is de Kerk geroepen om te getuigen van Gods liefde. Van God die in Jezus Christus al zijn liefde aan deze wereld heeft toegezegd. Van God die door de kracht van de Geest het niet bij woorden laat, maar bezig is deze wereld te verlossen. Dat mogen we nooit uit het oog verliezen: God is aanwezig in deze wereld en is bezig deze wereld te verlossen. Wat Hij met zijn schepping begonnen is, zal Hij ook voltooien. De Geest is werkzaam niet alleen in het hart van christenen, maar ook in het hart van alle mensen van goede wil en inspireert hen tot daden van liefde en goedheid, van vrede en menselijkheid.

Maar hoe zouden wij van dit alles kunnen getuigen als we zelf verdeeld zijn, wij die geloven in de Vader, wij die Christus belijden als onze Heer en Herder en die geloven in de levengevende kracht van de Geest? De Kerk is geroepen om teken en sacrament te zijn van onze verbondenheid met God, maar tegelijk ook van de eenheid en verbondenheid van heel de mensheid. Maar hoe kan zij van deze eenheid teken zijn, als ze zelf verdeeld is? Daarom is ons gemeenschappelijk gebed voor die eenheid zo dringend.

Maar dan moet ons gebed wel waarachtig zijn. Niet alleen met de lippen en mooie woorden maar met het vurige verlangen van ons hart. Natuurlijk is die eenheid niet ons eigen werk. Die eenheid kan alleen Gods gave zijn. Maar we moeten wel geloven dat die mogelijk is. En God laten werken en Hem in niets belemmeren. Anders heeft ons gebed geen zin. De tekst die ons in deze gebedsweek begeleidt, is de tekst uit het begin van het boek Jesaja. De profeet stelt er de cultus niet in vraag maar wel de onwaarachtigheid ervan. “Wie heeft u gevraagd mijn voorhoven plat te lopen? Staakt toch die zinloze offers! Ik walg van hun geur. Je kunt bidden zoveel als je wil, Ik luister niet langer.” (Jes 1, 12 - 13.15). Harde woorden. Maar vooral een oproep om, zoals Jezus het zegt, ‘in geest en waarheid’ te bidden.

Daarom is het belangrijk dat we onze verdeeldheid erkennen. We moeten de Heer dankbaar zijn voor de goede verstandhouding en vriendschap onder elkaar. Maar daardoor bestaat ook

het gevaar dat we niet meer beseffen dat we verdeeld zijn. Natuurlijk is er verscheidenheid tussen onze tradities en die is legitiem. Maar ze legitimeert niet dat we de eigenheid koesteren en zelfs niet meer denken aan de eenheid, laat staan ervoor te bidden. Dat is het gevaar van een louter confessioneel en identitair terugplooiën op onszelf. Oecumene is niet één van de mogelijke opties: het is onze plicht. Het ergste wat ons kan overkomen is de verdeeldheid te ontkennen, door haar te bagatelliseren als eenvoudig een verschil van tradities en gebruiken. We bidden weldegelijk voor de eenheid en, als God het wil, ook de zichtbare eenheid van zijn Kerk.

En toch vrienden, in de mate dat we onze verdeeldheid erkennen en daadwerkelijk verlangen naar eenheid en er voor bidden, beseffen we ook alsmaar meer hoe groot de eenheid is die tussen ons al bestaat. Juist daarom is het zo mooi en zo deugddoend dat we hier samen zijn en ook samen bidden. Waren we niet één in Christus, dan zouden we elkaar natuurlijk ook kunnen ontmoeten en in goede verstandhouding met elkaar omgaan, maar we zouden niet samen bidden. Laat ons gebed dus waarachtig zijn en in grote openheid en ontvankelijkheid voor de Geest die alles doet om ons tot eenheid te brengen.

+Jozef kardinaal De Kesel
Aartsbisschop van Mechelen-Brussel